

Vodnikovo in Cankarjevo ulico na Aleksandrovi trg, dalje po ulici dr. Zerjava, skozi Glavni trg, Gosposko ulico na Dekov trg in od tam v Prešernovo ulico, kjer sta bila na širokem prostoru med Marijino cerkvijo ter mestnim magistratom sveta maša in zborovanje.

Na čelu spreveda je jahal gorenjski fant v narodni noši z državno zastavo. Za njim so se vrstili konjeniki na lastnih konjih, godba Prosvetnega društva iz Konjic je igrala pred vrsto fantov kolesarjev, katerih je pribrezelo na slavnost 320 na čedno s cvetjem in trakovi okrašenih kolesih. Za kolesarji so stopali fantje zastavonoše, ki so nosili zastave 34 prosvetnih društev in nekateri tudi državne. — Vseh zastav je bilo 64.

Za prapori je presenetil številne gledalce pogled na nove uniforme naših fantov, katere so oblekli po toliko letih nasilnega zatišja in so se v njih v Celju tokrat pojavili prvič. Uniformirana četa je imela s seboj 12 zastav. Dolgi vrsti lepих uniform je načelovalo vodstvo fantovskih odsekov.

Uniformiranim so sledile pestre narodne noše, telovadci, fantje v belih srajcah z modrimi kravatami, dolga vrsta mladih fantov in še toliko in toliko fantov ter mož iz celjske okolice v navadnih oblekah.

Ljudske množice na ulicah so navdušeno pozdravljale fante in moše v sprevodu. Pozdravi so odmevali iz oken hiš in cvetje se je vsipalo na moški cvet našega dobrega slovenskega naroda...

Občudovanja vredno urejeni spreved je štel 3528 ljudi, skoro samih moških.

Škofova sv. maša

Ko se je spreved lepo razvrstil med Marijino cerkvijo in magistratom, so se iz vseh ulic približale slavnostnemu prostoru ljudske množice, ki so se pripeljale v Celje z jutranjimi vlaki in se niso mogle uvrstiti v spreved.

Oltar je bil postavljen ob steni cerkve ter okrašen z venci in obdan od zastav.

Na slavnostno okrašenem balkonu magistrata je pričakal spreved nadškof dr.

Jeglič, minister dr. Krek v uniformi naših fantov, predsednik apelacijskega sodišča iz Ljubljane dr. Golia, ljubljanski župan dr. Adlešič, mariborski podžupan Fr. Žebot, celjski župan Mihelčič, ptujski župan dr. A. Remec, bivši oblastni predsednik dr. J. Leskovar, bivši minister Vesenjaj, okrajni glavar dr. Zobec, predstavniki naših prosvetnih društev s predsednikom ljubljanske Prosvetne zveze dr. Lukmanom in predsednikom fantovskih odsekov dr. Žitkom iz Ljubljane na čelu.

Tik pred pričetkom službe božje se je pojavil voditelj slovenskega naroda minister dr. Anton Korošec v spremstvu bana dr. Marka Natlačena. Prihod dr. Korošca so pozdravili tisočeri zbrani z ljubkim mahanjem z robc.

Dr. Korošec je stopil k oltarju, se pozdravil z našim škofom dr. Tomažičem s poljubom prstana in je odšel na balkon med zbrane odličnike.

Sv. mašo je daroval ob ljudskem petju lavantinski vladika dr. Ivan Jožef Tomažič, ki je med sv. daritvijo zbrano množico nagovoril.

Zborovanje

S tabora so bile pred zborovanjem poslane navdušeno sprejete vdanostne brzojavke: kralju Petru, knezu namestniku Pavlu in vladi. Prečitana je bila tudi brzojavka ljubljanskega škofa dr. Rožmana, katero je poslal s kongresa Kristusa Kralja v Poznanju na Poljskem.

Pričetek zborovanja je naznanil prof. M. Bitenc, ki je podelil besedo prvemu govorniku, g. prof. Preskarju iz Celja, ki je govoril o virih naše moči.

Za njim je govoril predsednik fantovskih odsekov dr. Stanko Žitko iz Ljubljane o nalogah naših mladinskih organizacij z ozirom na našo ožjo in širšo domovino.

Tretji govornik je bil g. prof. dr. Hanzelič iz Celja, ki je obravnaval socialne naloge našega ljudsko-vzgojnega dela.

Kot zadnji je stopil na govorniški oder burno pozdravljen od petnajsttisočere

množice sivolasi borec za pravice slovenskega naroda, nadškof dr. Jeglič, ki je svoje kratke besede z nadpastirsko in le njemu lastno navdušenostjo zaključil z zahtevo: Povsod Boga!

Po s hvaležnostjo in z morjem navdušenja sprejetih besedah sivolasega nadškofa je pričel razhod množic, ki so vztrajale neprestano na nogah od sedmih zjutraj.

Cela slavnostna prireditev na Petrovo je potekla v najlepšem redu in se je petnajst tisoč od vseh strani zbranih razšlo mirno ter z največjim navdušenjem za sedaj svobodno in plodonosno delo v dobrobit naše Slovenije.

Javna telovadba naših fantov

Popoldne na Petrovo je bila na slavnostno okrašenem telovadišču na Glaziji javna telovadba, pri kateri je nastopilo 860 telovadcev. Telovadne vrste so žele za izvajanja prostih vaj in za telovadbo na orodju zaslužen in burno-navdušeno odobravanje od strani številnih gledalcev, kateri so se divili vsestranski izurjenosti naših slovenskih mladcev.

Nadvse dobro uspeli telovadni nastop je še posebej povzdignilo vojaško zastopstvo, katerega je tvoril celi bataljon vojaštva s svojimi predstojniki. Med civilne visoke goste na slavnostni tribuni so se vstopili: zastopnik kralja polkovnik Iso Nečak, zastopnik poveljnika IV. armadne oblasti armadnega generala Jurišiča Pantelija podpolkovnik Josip Krasnik, zastopnik poveljnika dravske divizijske oblasti divizijskega generala Toniča podpolkovnik Josip Stefanovič, zastopnik poveljnika pehote brigadnega generala Vladoja Milenkoviča major Fran Roman.

Na telovadišču zbrani telovadci in ljudske množice so z nepopisnim veseljem in v dolgotrajnem navdušenju pozdravljale zastopnike naše generalitete in ponosno korakajoče vojaške čete.

Celjski manifestacijski tabor fantov in mož je dokazal s 15 tisočero ljudsko množico ter z najodličnejšimi zastopniki cer-

Prvi splošni davek

V 15. stoletju vidimo prvi splošni davek (1421) 1% letnih dohodkov. Od leta 1472 so pobirali že »splošni vinar« od vsakih 1000 goldinarjev po 1 goldinar, ki ga je plačeval vsak posestnik iz vsega premoženja. V 16. stoletju je izginil ta davek. Od te dobe imamo natančnejši davčni sestav. Od leta 1521 so dovoljevali državni stanovi vsako leto neko vsoto za državne stroške, posebno vojaške. Stanovi so si pridržali pravice, da so imeli razdeliti ta davek na svoje podložnike. Deželni gospod je lahko nalagal še davke za državne in deželne potrebe. Le duhovniki in vitezi so bili prosti, njihovi podložniki pa so jih morali plačevati. V iz-

Grofov jagar.

Povest iz domačih hribov.

26

»Špela, pa žganja mi prinesi, če mi stari piva ne da! Žganje je še bolj za žejo.«

Špela je postavila steklenico žganja in kozarce na mizo. Požrešno so zivali moše žgano pijačo po grlu dol, ali pravega življenja le ni hotelo biti. Kakor da so vsi še čakali novih gostov, da bi se potem šele razživali v smehu in zabavi.

Ko le nikogar več ni bilo, je dejala Reza:

»Kaj pa se tako kisko držimo, ko da do pet ne znamo šteti? Saj nas je že dovolj, da se zasučemo v raj.«

»Da, da, da,« je soglašal krojač Murko. »Dva godca, dve dečli, dva fanta od fare in prostora dovolj. Saj ni zato, koliko nas je, ampak, da smo za kaj, kar nas je.«

»Alo! Kar začnimo pa ne klepečimo dolgo!« je zakrolil Lavrinc. »Tilen in Jozelj, zagodita katero! Se držita, ko da bomo rožni venec molili.«

»Za norca vam bom, da!« se je repenčil Tilen, krčmar. »Moja krčma ni za otročice. Nikjer ni zapisano, da bi morali rajati, nak!«

»Kaj pa naj tedaj počnemo?« se je kajala Reza.

»Nič. Pijte — jejte, pijte in jejte! ... Ali grofov jagar, ta mora priti. Brez tega ni nič, ljudi ni več blizu, vso dobro voljo je vrag vzel.«

»Kupčijo, kupčijo ti je vrag vzel, kajne, haha,« se je zasmelaj krojač.

»Na tako kupčijo se poživžgam, saj moram dati vse pol zastonj. Vesele ljudi hočem pri hiši, vesele ljudi, drugega nič. Te pa mi pripelje edino grofov jagar. Če je ta tu, tedaj je pač pravo življenje.«

»Na jagra ne računajte več; ta se nam je za vselej izneveril,« je dejal sodnikov Lavrinc zaničljivo.

»Zakaj?« je zavreščala Špela, krčmarjeva hči.

»Ker ga njegova zlizana smrklija, njegova ljubica ne pusti več sem k nam.«

»Katera je to?«

»Saj jo vendar poznaš — tista slavna Veronika, ki bi kar živa rada v oltar zlezla za svetnico.«

»S to Anza nima nič.«

»Pa ona z njim. Že lani, ko jo je hotel sem k nam spraviti, da bi bila rajala z njim, ga je ujela na limanice. Še zdaj mi je dolžen, kar sva stavila.«

»Pa-pa-pa!« je blebetal krčmar; »vse vas je potegnil, potegnil vas je.«

»Ni res! Veljalo je in plačati mora. Pijmo na njegov račun!« je menil Jozelj.

»Ko bi bil zares mislil, bi bil Veroniko tudi res pripeljal.«

»Pa tej ni bil kos; ta je njega ukanila,« je trdil Lavrinc.

kvence, vojaške in civilne oblasti, kako zvesto je vdan slovenski narod Cerkvi, kralju,

domovini in sedanji za blagor ljudstva delavni vladi!

Osebnosti.

Gospod profesor in dr. Jakob Žmave 70 letnik. V Mariboru je slavil sredi minulega tedna 70 letnico g. dr. Jakob Žmave, upokojeni profesor. Jubilar se je rodil v Rožičkem vrhu v župniji Sv. Jurij ob Ščavnici. Gimnazijo in visoko šolo je končal z odliko in je bil radi izrednih uspehov pri vseh izpitih od cesarja odlikovan z zlatim prstanom. Kot izboren in obče priljubljen profesor je deloval v Ljubljani, v Kranju in v Mariboru, kjer je bil upokojen leta 1929. Vzornemu vzgojitelju in zaslužnemu kulturnemu delavcu naše častitke!

Nesreče.

Otrok se smrtno opek. Na Pohorski cesti v Mariboru je imela Marija Smole perilo. Drva ji je donašala njena triinpolletna hčerka Hedvika. Pri tem poslu je padla deklica v šraf vrelega luga in se je tako opekla, da je hitro po prevozu v bolnišnico umrla.

Smrtna nesreča družinskega očeta. V Mariboru pri trdnici Rakusch na Aleksandrovi cesti je bil že 14 let v službi 38 letni delavec Ivan Weingerl. Pri delu je zgubil te dni ravnotežje, padel je na tračnico, si zlomil pri padcu tilnik in je bil koj mrtev. Zapušča ženo in šestletnega otroka.

Strelna udarila v podružnico. Na Kozjaku v župniji Marenberg je znana podružna cerkev Sv. Treh kraljev. V to cerkev je med nevihto udarila strela in jo je precej poškodovala, ker je bil strelovod pokvarjen.

Bik ga je smrtno stisnil. V Žepovcih v Apački kotlini se je podal v hlev živini pokladat 75 letni posestnik Anton Probst.

Petletni bik se je odvezal in je gospodarja tako pritisnil z rogovi k steni, da je kmalu zatem izdahnul.

Dekle nevarno povozilo delavca. V Podvinu pri Polzeli se je učila vožnje na motornem kolesu hčerka železniškega sprevoznika. Radi neuke vožnje je podrla 50 letnega delavca Franca Zibiča iz Podvina. Pri padcu je dobil Zibič take poškodbe na glavi, rebrih in desni nogi, da so ga prepeljali v celjsko bolnišnico.

V nezavestnem stanju prepeljana v bolnišnico. Na motornem kolesu sta se peljala iz Mežice v Slovenjgradec: 26 letni rudniški paznik iz Žerjava Maks Regelnik in kot sopotnik delavec Ivan Štefan. Pri izogibu tovornemu avtomobilu je Regelnik zadel z motociklom ob cestno ograjo. Trčenje je vrglo oba z motocikla 10 m daleč na travnik pod cesto, kjer sta obležala z nevarnimi poškodbami in so ju oddali v nezavestnem stanju v bolnišnico.

Nesreča mesarja. Jožef Možek, mesarski mojster iz Kamnika, je na ovinku padel z motornega kolesa in si je zlomil nogo. Poškodovanega so prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

Starka smrtno ponesrečila. Na črešnjo je zlezla 71 letna Marija Smrekar iz Ribič v župniji Moravče na Kranjskem. Padla je z drevesa in je kmalu za tem podlegla poškodbam.

Železniški premikač si pretresel možgane. Ljubljanski reševalni oddelek je prepeljal v bolnišnico iz Žirovnice 36 letnega železniškega premikača Jožefa Rozmana, ki si je pri padcu s kolesa pretresel možgane.

Nevarno trčenje. Na Privozu v Ljubljani je zadel s kolesom v osebni avto 31 letni mesarski pomočnik Stanko Marenčič. Priletel je v sprednjo šipo na avtomobilu, jo razbil in se je hudo poškodoval ter obrezal. Oddali so ga v bolnišnico.

Razni požari. Otroci so zanetili požar v vasi Dolž pod Gorjanci pri Novem mestu.

Goreti je začelo pri posestniku Janezu Zellingerju mlajšemu. Od tam se je ogenj širil z bliskavico in je uničil skupno 11 poslopij. Škoda znaša 150.000 Din, skupna zavarovalnina pa komaj pet tisoč dinarjev.

Huda požarna nesreča je zadela iz še nepojasnjenega vzroka v noči graščino Netzle v Libeličah pri Dravogradu. Ogenj je izbruhnil v grajskih hlevih, ki so bili koj v objemu plamenov. V hlevih je bilo več glav goveje živine in so se nekateri komadi zadušili. Zgorelo je 300 voz sena, razni poljedelski stroji in orodje. Na pomoč pribrzeli gasilci so se morali omejiti na zaježitev nesreče, da so rešili sosedna poslopja. Požarna škoda znaša 300.000 D.

V Velesovem na Gorenjskem je med nevihto udarila strela v skedenj posestnika Hinka Pilarja. Poslopje je pogorelo in ima pogorelec 50.000 Din škode. — V Vrhlogi pri Pragerskem je uničil nočni ogenj gospodarsko poslopje posestniku A. Braunoviču, ki ima 40.000 Din škode. Gasilci iz Slov. Bistrice so preprečili, da ni ogenj zajel cele domačije. Braunovič je tekom nekaj let že petkrat pogorel. — V vasi Zloganje pri Škocjanu na Kranjskem je uničil ogenj 12 gospodarskih poslopij v skupni vrednosti 250.000 Din. Zavarovalnina je neznatna.

Novomašnikom — lepo darilo! Slovenski obrednik, brevir, mali misale, križ, kip, škropilnik, pridigarske knjige — vse to so trajni in najprikladnejši spominki. Največja izbira v Cirilovi Maribor-Ptuj.

Razne novice.

Šteti ne znajo. Ko gre za udeležbo na krščanskih prireditvah, JNSarji ne znajo šteti. Niti do deset ne znajo seštevati, čeprav jim je dala narava v to svrhu deset prstov na rokah na razpolago. Če pa je treba multiplicirati, potem pri njih ne velja: $10 \times 10 = 100$, marveč velja: $10 \times 10 = 0$. Tako šteje celjska »Nova doba«, ko poroča o prav lepo uspelem prosvetnem taboru v Laškem. Pa pustimo JNSarjem, ki tudi o sijajnem taboru mož in fantov v Celju

»Tedad pa jagra slabo poznaš. Nič se ni zgodilo, vse so same čenče.«

»Tilen, nekaj se je le zgodilo,« se je oglasil krojač Murko. »Zakaj se pa jagar potem ni več dal videti? Izginil je, ko da se je v zemljo vdrl.«

»Saj je že prej tudi večkrat tako napravil. Po več tednov ga ni bilo na spregled,« se je tolažila krčmarjeva Špela.

»Ali tedaj je bilo drugače. Saj vendar veste, da je gozdar grofa Kristalnika prišel na ogled v planino; pred tem bi se jagar gotovo ne bil skrival. In ko ga je dal gozdar iskati, ga tudi nikjer ni bilo najti. Zato so tedaj po pravici menili, da se je ubil. Ko se je nato zopet prikazal, je bil ves drug, prav nič več tak ko prej.«

»In tisti jagar, ki je prej najbolj rohnal nad črnuhi in misijonarji, je najbolj goreče letal za njimi, seveda, da bi se svoji ljubici prislinil,« se je norčeval sodnikov Lavrinc; »nobene pridige ni zamudil in se je cele ure prekisal v cerkvi. Je že čisto tercijski.«

»V tem pa se motiš. Pri spovedi ni bil in v cerkev ne gre več,« je ugovarjala krčmarjeva Špela.

»Haha, prav to nedeljo je bil v Dobrovljah pri maši in pridigi.«

»Kdo ti je to rekel?«

»Vem. In še več vem. Grofov jagar in njegova puža sta po cele dni skup kakor dva golobčka.«

»Kje pa? Tedaj bi tudi drugi ljudje kaj vedeli o tem.«

»Zdi se mi, da ste vsi gluhi in slepi, ko ničesar ne vidite in ne čujete, kaj se okoli godi. Ko bi oči odprli, bi morali videti, da tista coprnica, naša sveta Veronika, davno že ni več v Šmarju.«

»Saj to vemo. Toda kje je? Povej nam! Povej!« je silila urarjeva Reza.

»Haha, saj ni nič kaj posebnega. Vsak od vas ve, da živi zunaj v Dobrovljah gozdarjeva vdova Cenca, ki je grofovemu jagra nekakšna mati; je sestra tistega prismojenega Gašparja. Ta je hudo zbolela in ji je bila potrebna postrežnica. Pet ali šest jih je že imela, same poštene, pridne ženske; pa sta jih mežnar in strehar s svojimi babami prav po hinavsko spravila od hiše, namesto teh pa so ti farški podrepaniki vtihotapili tja svojo frkljo. Štiri tedne in že čez je Veronika sama z bolnico. In jagar, ta mora seveda svojo mater obiskovati; saj je njegova dolžnost. Nikakor pa ni dolžen, ostajati po cele dneve in noči tam, haha.«

»Vrag!« je siknila Špela, »če se lažeš, če nas imaš za norca, te bom po zobeh, da jih požirati ne boš utegnil.«

Krčmar Tilen je godel: »Pa-pa-pa-pa! Čenče, nič ko prazne čenče!«

rednih potrebah (vojne!) so pobirali za redni davek.

Gramofon na štirih lobanjah

Kraljestvo Tonga obstoji iz več otokov ter otočičev in spada k polineziškemu otočju v Tihem Oceanu. V prestolnici dvorani kraljeve vile je videti na štirih človeških lobanjah zelo star gramofon. Oče sedanje kraljice, Jurij Toubou II., je dobil gramofon nekoč v dar od nekega angleškega potnika. Čudežna naprava mu je tako dopadla, da ji je hotel izkazati posebno čast. Pustil je obglaviti štiri svoje svetovalce in je postavil gramofon na lobanje, da je obenem počastil aparat in častvorico najljubših prijateljev.

(Dalje sledi)